36442 - Bayramın Adabı ve sünnetleri

Soru

Bayram gününde yaptığımız sünnetler nelerdir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Bayram gününde Müslümanın yapması gereken sünnetlerden bazıları:

1- Namaz'a çıkmadan önce yıkanmak.

"Abdullah bin Ömer radiyallahu anh ramazan bayramında namaza çıkmadan önce yıkanırdı"[1]

İmam Nevevi rahimehullah bayram namazı için yıkanmanın müstehap olmasında alimlerin ittifakı mevcuttur.

Cuma günü ve benzeri durumlarda yıkanmanın müstehap olmasını gerektiren sebep bayramda da mevcuttur hatta bayramda daha gerekli gözükmektedir.

2- Fıtır bayramı namazına çıkmadan önce ve Kurban bayramı namazından sonra yemek yemek. Sünnetlerden birisi fıtır bayramı namazına çıkmadan birkaç hurma yemesi zira Enes bin Malik'ten rivayet edildiğine göre "Rasulullah sallallahu sellem aleyhi ve vitir sayısında hurma yemeden fıtır (Ramazan) bayramına çıkmazdı."[2]

Bu günde yemek yemenin müstehap olmasının sebebi; bu gün içinde kesin bir şekilde oruç tutmaktan sakındırmak olup orucun bittiğini hissettirmektir.

İbn hacer rahimehullah: bu konuda; fazla oruç tutmanın önüne geçmek ve Allah'ın emirlerini yerine getirmek hikmeti mevcuttur. [3]

Hurma bulamayan her hangi mübah bir şeyi yiyebilir.

Ancak Kurban bayramında, bayram namazında dönünceye kadar bir şey yememesi sünnettir, şayet kurban kesecekse kendi kurbanından yer, Eğer kurbanı yoksa namaza çıkmadan yiyebilir.

3- Bayram günlerinde tekbir getirmek:

Tekbir getirmek büyük sünnetlerdendir. Nitekim Allah şöyle buyurmaktadır: “Bu da sayıyı tamamlamanız ve hidayete ulaştırmasına karşılık Allah’ı yüceltmeniz ve şükretmeniz içindir.([4])

Velid bin Müslim şöyle dedi: Evzai ve Malik Bin Enes’e bayramlarda açıkça tekbir getirmeyi sorudum, şöyle cevap verdiler: Evet Abdullah bin Ömer Fıtır (Ramazan) bayramında imam çıkıncaya kadar açıkça tekbir getirirdi.Ebu Abdurrahman el selemi şöyle demiştir: “ Fıtır bayramında (tekbirleri) kurban bayramından daha sesli getirirlerdi” [5]

El dar kutni ve başkası İbn Ömer’in Musallaya (Bayram namazı kılınacak yer) gelinceye kadar tekbirleri açıkça getirirdi daha sonra imam minbere çıkıncaya kadar devam ederdi.

İbn Ebi şeybe Zuhriden sahih bir senetle: insanlar bayramda evlerinden çıktıklarında musallaya varıncaya kadar tekbir getirirlerdi ve imam çıkınca susarlardı imam tekbir getirirse onlarda tekbir getirirdi.[6]

Tekbir getirmek evden çıkışla başlar ve musallaya varıncaya devam edilmesi ayrıca imam hutbeye çıkıncaya kadar devam etmesi selefte çok meşhur bir durumdur. Ebi şeybe, Abdurrazzak ve Firyabi gibi bir takım musannıflar (İki bayramın hükümleri) adlı kitapta başta Nafi bin cubeyr olmak üzere bir gurup selef insanların tekbir getirmemelerinden şaşırırlardı ve: Tekbir getirmiyor musunuz!? Derlerdi.

İbn şihab el zuhri rahimehullah şöyle derdi: “İnsanlar evlerinden çıktıkları andan itibaren imam (hutbeye) çıkıncaya kadar tekbir getirirlerdi. Fıtır bayramında Tekbirin vakti bayram gecesinden başlar imam bayram namazı için hutbeye çıkıncaya kadar devam eder.

Kurban bayramında ise zil hiccenin birinci günün başından başlar teşrik günlerin son günü güneş

batımına kadar devam eder.

Tekbir getirmenin şekli:

İbn Ebi şeybe İbn Mesudradiyallahu anh'tan sahih bir senetle teşrik günlerinde şu şekilde tekbir getirirdi: "Allahu Ekber, Allahu Ekber, Lâ ilâhe illallah, Vallahu Ekber, Allahu Ekber, Ve lillahil-hamd."[7]

El Muhamili sahih senetle yine İbn Mesudradiyallahu anh'tan şöyle rivayet etmiştir: "Allahu Ekber kebiren, Allahu Ekber kebiren, Allahu Ekberve Ecellu, Allahu Ekber, Ve lillahil-hamd"[8]

4- Kutlamak:

Sözcükler ne olursa olsun insanların karşılıklı olarak bayramı kutlamaları bayramın adaplarındandır örnek: " Allah bizden ve sizden kabul etsin", "bayramınız mübarek olsun" ve buna benzer mübah kutlamalarla yapılabilir.

Cubeyr bin Nefir: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sahabeleri bayram günlerinde karşılaştıklarında birbirlerine şöyle derlerdi: "Allah bizden ve sizden kabul etsin" İbn hacer: bu hadisin isnadı hasendir demiştir.[9]

Sahabeler de, kutlama biliniyordu, İmam Ahmet ve başka alimler bu konuda ruhsat vermişler.

Şüphesiz kutlamalar güzel ahlak ve Müslümanlar arasında güzel sosyal olgulardandır.

Bu konuda en az söylenecek şey şudur: seni bayramla kutlayanı kutla, karşındaki susarsa sende susarsın. İmam Ahmed rahimehullah şöyle dedi: eğer biri beni kutlarsa cevap veririm aksi takdirse kutlamaya ben başlamam.

5- Bayramlara süslenmek ve güzel elbiseler giymek:

Abdullah bin Ömer radiyallahu anhudan rivayet edildiğine göre Ömer radiyallahu anh çarşıda satılan bir ipek cübbe alıp Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: ey Allah'ın resulü! Bunu alın bayrama ve dışardan gelen heyetleri karşılamak için kullanın. Bunun üzerine Rasulullah sallallahu

aleyhi ve sellem: bu ancak ahirette nasibi olmayanların elbisesidir.... "[10] Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bayrama süslenmeyi ikrar etti ancak cübbe ipekten olduğu için kabul etmedi.

Cabir bin Abdullah radiyallahu anhu şöyle dedi: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in iki bayram ve Cuma günlerinde giydiği bir cübbesi vardı:" [11]

Beyhaki sahih senetle İbn Ömer'in Bayram günlerinde en güzel elbisesini giydiğini rivayet etmiştir.

Şüphesiz Müslüman bayrama en güzel elbisesiyle çıkar. Kadınlar ise çıktıklarında süslemelerden kaçınırlar çünkü adamlara süslerini göstermeleri yasaklıdır. Aynı şekilde çıkmak isteyen kadın koku sürünmesi haramdır, çünkü o sadece ibadet için çıkmıştır.

6- Namaz'a bir yoldan gidip başka bir yoldan geri dönmek.

Cabir bin Abdullah radiyallahu anhume şöyle dedi: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bayram günü olduğunda yolu değiştirirdi. [12]

Bundan hikmet her iki yolunda kıyamet gününde ona şahitlik etmeleri için olduğu söylenmiştir. Zira yeryüzü onun üzerinde gerçekleşen hayır ve şer olayları anlatacaktır.

Bazıları: her iki yolda İslam'ın şiarını göstermek içindir, demişler.

Bazıları: beraberinde kalabalığı göstermek için Münafık ve Yahudileri öfkelendirmek.

Başka bir görüşte; insanların ilim, fetva, sadaka, akraba ziyareti gibi ihtiyaçları gidermek için olduğu söylenmiştir..

---

[1] - Muvatta 428

[2] -Buhari 953

[3] - fethul beri 2/446

[4] - Bakara 185

[5] - İrvaul ğelil 3/122

[6] - İrvaul ğelil 2/121

[7] - İbn ebi şeybe aynı senetle tekbir üçlenerekrivayet edilmiştir.

[8] - El irva’ 3/126

[9] -El feth 2/446

[10] -Buhari 948

[11] - Sahih İbn Huzeyme. 1765

[12] - Buhari 986,